

El País - Quadern 06/06/19

LLIBRES 'Canto jo i la muntanya balla', la nova i premiada seducció narrativa d'Irene Solà

LLIBRES

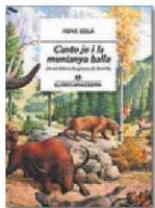

Un espai indefinit i màgic entre Prats de Molló i Camprodon és l'escenari de l'obra d'Irene Solà. / R. TOWNSEND

Memòria, saber i vida

Ponç Puigdevall

Es podria agafar el títol de la primera novel·la d'Irene Solà (Malla, 1990), *Els dics*, per fer-ne un símil i assegurar que, a pesar dels salts temporals endavant i enrere, de la fragmentació de les històries, dels girs inesperats, de la sorpresa dels meandres infinits, de les atzaroses zigzagues narratives, l'energia de *Canto jo i la muntanya balla*, quart premi Llibres Anagrama de Novel·la 2019, no es desborra mai i que sempre es manté sota el rigor d'una harmoniosa vigilància artística. L'entorn rural d'*Els dics*, la plana de Vic, aquí es converteix en una zona indefinida d'alta muntanya, entre Camprodon i Prats de Molló, i, de la mateixa manera que els personatges expliquen les seves trifulgues, els núvols, els bolets, els animals (el cabirol, la gossa, l'os), les bruixes i

**CANTO JO
I LA MUNTANYA
BALLA**

Irene Solà
Anagrama
192 pàgines
16,9 / @ 9,99 euros

algun fantasma, una realitat de caire màgic, també confessen amb veu pròpia els seus somnis i anhels. Però encara que sembli estrany, Solà no surt del terreny de la versemblança i presenta l'imaginat com un signe revelador de la verdadera realitat: així com més enllà de la vigília hi ha el somni, més enllà de la realitat viscuda hi ha la realitat inventada, i es transmet l'alegria de la imaginació sense escamotejar en cap moment els esculls que comporta la duresa impecable de la realitat. A *Canto jo i la muntanya balla* hi ha un pagès que mor a causa d'un llamp, hi ha un accident de caça, hi ha qui es trastorna mentalment, hi ha el record de la Guerra Civil —un dels personatges recorre el bosc a la recerca de les bales i les granades extraviades molts anys enrere—, i hi ha molta soledat, però d'arreu de la novel·la es desprèn llum, il·lusió i vitalitat. Al cap i a la fi, “no hi ha dolor si el dolor és memòria i saber i vida”.

En una primera instància, el que atrau i sobta més de la novel·la és l'admirable serenitat de les múltiples veus narradores, ja siguin humanes o fantàstiques, i que coincideix amb la serenitat de la narració, que segueix una estratègia, o una lògica

d'avançament: passar d'una situació a una altra com si fos un dispositiu d'històries sense final, com si importés més l'acció de narrar que el narrat i es privilegiés la consciència que cada capítol pertany a una tradició literària ben definida, la tradició del bon contar. I, com si construís un tractat indirecte sobre de quina manera sorgeix la versemblança literària (*Els dics* era un tractat sobre l'enigma de la ficció i l'exploració de les seves possibilitats), i sabés que el protagonista genuí d'una novel·la moderna no és l'heroi que encarna un destí exemplar, sinó el soroll complex de la vida que l'envolta, el desordre tonificant dels batecs de la naturalesa a l'altra banda de la història principal que es vol fixar, les paraules en sordina que se senten enmig de la boira matinal que ho tapa tot, Solà dirigeix una constel·lació de veus que, de manera indirecta, com si no formés part de les seves circumstàncies primordials, informa el lector dels drames quotidians que viuen diverses generacions de can Rei, can Prim, can Grill o Matavaques: l'enterrament de la víctima mortal del dia de cacera és vist des de l'òptica de l'excursionista que arriba de la ciutat i considera les muntanyes com “sublims” i “mitològiques”; el torrent de culpa que ofega el responsable de l'accident es revela per la intervenció de la cambrera d'un bar; i la relació sentimental de la carnissera del poble se sap gràcies a les indiscrecions de la seva gossa (un dels capítols

És admirable l'ofici amb què Irene Solà controla les múltiples veus narradores

més feliços perquè Solà hi concentra extremadament totes les virtuts tristes, melancòliques i belles de la seva prosa solar, com si totes les paraules fossin amigues de les seves veïnes i amants de les seves oposades. Al cap i a la fi, ja ho deia Marc Chagall, l'art és sobretot un estat de l'ànima, i el lector de *Canto jo i la muntanya balla* ho constata des del principi fins al final, quan Solà tanca la novel·la amb una filigrana d'alta categoria literària.

Els dics va constituir una de les satisfaccions de la temporada passada. *Canto jo i la muntanya balla* ho és d'aquesta, perquè és una reflexió sobre la profunda estranyesa de la realitat, perquè és una mescla prodigiosa de mirada innocent i tècnica precisa, o potser només perquè Solà torna a seduir amb la seva exultant capacitat de narrar la memòria, el saber i la vida d'un món propi amb entusiasme i alegria.